

רבי אליעזר פרק תשיעי נדרים

(א) פ"י ה"רין עד סוף המשנה נע"י, (ב) מיר ל"ג; (ג) ר"יש מ"טו, (ד) מ"פס לה ס"ד ומ"ה"ד דבר שביטו ט"ו, (ה) ו"יקרא ע"ו, (ו) פ"ט ה"א"ל, (ז) ז"ל לר"ג.

הגרות הב"ח

(א) במשנה ומרדים חכמים: (ב) שם שאניינה כ"ל וכן לקמן: (ג) שם את בנו בקרוב ואמר אלו הייתי: (ד) ש"י ד"ה ר' אליעזר וכו' שאומרים לו אילו היית יודע שיאמרו על אביך: (ה) ד"ה וחכמים וכו' לו דעת לומר שיתחרט: (ו) ה"ס"ד וח"כ מ"ה אמר ע"ז ז"ל ע"כ א"כ שיכולים לפתוח וכו' בגמרא מפרש לה ה"ס"ד: (ז) ד"ה פותחין וכו' בשעת נדרו עדיין ועתידין לנו: (ח) ד"ה מאי וכו' דקאמר ליה ר' זכור לך אליעזר ה"ס"ד:

פירוש הרא"ש

רבי אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו. ר"ש מפרש דזכיניהו חכמים לר' אליעזר והודה להם: **גב' מאי אין נדרים**. דקאמר לן רבי זכור לך אליעזר אין נדרים: **ניסרין יפה**. דכפרשינן לעיל אפילו שאין דעתו להתחרט מתוך שמאיימין עליו כל כך משום כבוד אביו ואמו אומר שמתחרט אבל אין מתחרט לגמרי: אין מודים בכבוד רבו שאינו מעמיד דתינן [אבות פ"ד מ"ג] ומורא רבך כמורא שמים הלכך אין פותחין בו: **גב' מאי אין נדרים אמר איני אסן** כן אין נדרים ניסרין יפה. שאפילו אס מתחילה לא היה נמנע מפני כבוד המקום לא יעזי פניו צדק לפני חכם וישקר ויאמר אילו הייתי יודע לא הייתי נודר נמלא שאין נדרים מותרין יפה ומשום הכי מודה רבי אליעזר לרבנן שאין פותחין לו בכבוד המקום. ומייהו בכבוד אביו ואמו פליגי דרבנן אסרי דקבירא להו לא שנה בכבוד המקום ולא שנה בכבוד אביו ואמו אין אדם מעזי הלכך אין פותחין ורבי אליעזר סבר בכבוד המקום הוא דאין אדם מעזי אצל בכבוד אביו ואמו מעזי הלכך פותחין: ורבא

רבי אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו. (א) שאומר לו אילו היית יודע שאומרים על אביך אזי לו לאכז שגדל בן רשע כזה שהוא פרוץ צנדרים שכן רשעים דרכן לנודר כדלמרינן לעיל צפיקין קמא (דף טו). ואם אמר לאו דאילו הייתי יודע לא הייתי נודר מתירין לו: **וחכמים אורסין**. שאפילו אין דעתו להתחרט נותנים לו דעת (ס) להתחרט: **רבי זכור אומר עד שפותחין לו בכבוד אביו ואמו**. כו'. כלומר אם כן יכולים לפתוח לו בכבוד אביו ואמו פותחין לו נמי בכבוד המקום שיכולים לומר לו נמי שנגד הקב"ה עושה שנודר ורשע הוא לשמים: **אלא אם אס אומר כן**. שפותחין לו צדק: **אין נדרים**. בגמרא מפרש לה: **דדבר שביטו לזין אביו ואמו**. דמה שהדיר וזה צריכים לו להנאמו שפותחין לו בצדו: **פוחין צנולד**. דדבר שלא היה צעולם בשעת נדרו (י) ועדיין עמדין לצוא לעולם לאחר שנדר. ומפרש כ"ד: **ונעשה סופר**. אית דלמרי תלמיד שהוא צריך לו ואית דלמרי צלנר שצריך לו נמי: **אז שהיה משיא**. המודר את בנו ואמר אילו הייתי יודע כו' צקרו זמן לא הייתי נודר: **ונעשה**. אותו

צית: צית הכנסת. האי גולד ממש הוא: **ר"א מסיר וחכמים אורסין**. דקסברי אין פותחין צנולד. ובמס' נזיר צ"פ צ"ש (דף צג): מפרש דזכיניהו חכמים לר' אליעזר והודה להם: **גב' מאי אין נדרים**. דקאמר לן רבי זכור לך אליעזר אין נדרים: **ניסרין יפה**. דכפרשינן לעיל אפילו שאין דעתו להתחרט מתוך שמאיימין עליו כל כך משום כבוד אביו ואמו אומר שמתחרט אבל אין מתחרט לגמרי: אין

מודים בכבוד רבו שאינו מעמיד דתינן [אבות פ"ד מ"ג] ומורא רבך כמורא שמים הלכך אין פותחין בו: **גב' מאי אין נדרים אמר איני אסן** כן אין נדרים ניסרין יפה. שאפילו אס מתחילה לא היה נמנע מפני כבוד המקום לא יעזי פניו צדק לפני חכם וישקר ויאמר אילו הייתי יודע לא הייתי נודר נמלא שאין נדרים מותרין יפה ומשום הכי מודה רבי אליעזר לרבנן שאין פותחין לו בכבוד המקום. ומייהו בכבוד אביו ואמו פליגי דרבנן אסרי דקבירא להו לא שנה בכבוד המקום ולא שנה בכבוד אביו ואמו אין אדם מעזי הלכך אין פותחין ורבי אליעזר סבר בכבוד המקום הוא דאין אדם מעזי אצל בכבוד אביו ואמו מעזי הלכך פותחין: ורבא

יודע שקוראין אותך רע לפני המקום כלום היית נודר: אמרו לו אין נדרים. ובגמרא מפרש ליה: קונם שאניינה נהנה לפלוני ונעשה סופר. וצריך לו לפי שהוא כותב שטרות העיר או שמשיא בנו וצריך ליכנס לבימו לחופת בנו: ואין חכמים מודים. בגמרא מפרש במאי פליגי: ועוד אמר ר' אליעזר [קולא אחרת: מאי אין נדרים. אמר אביי אין נדרים נתרם יפה]. כלומר שכלל מקיים הנדר וממנה נוצת אומר שלדעת כן לא נדר:

רבי אליעזר אומר פותחין לו לאדם בכבוד אביו ואמו. שאומרים לו אילו היית יודע שמצוין אביך ואמך על שאתה קל צנדרים וכדלמרינן (פסחין נ"ג). דקרו לרשיעא צר לדיקא רשיעא צר רשיעא כלום היית נודר. לשון אחר שיאמרו שאתה למדת מהם שאף הם מוולוין צנדרים: **וחכמים אורסין**. בגמרא מפרש טעמייהו: **אמר ר' זכור עד שפותחין צנולד אביו ואמו פותחין לו בכבוד המקום**. כלומר רבי אליעזר כי היכי דשרי לפתוח צנולד אביו ואמו שרי נמי לפתוח צנולד המקום שאומרינן לו אילו היית יודע כשנדרת שהיית מייקל צנולד המקום דהא אמרינן צכפריג' שהוא נודר צמלך עזמו כלום היית נודר: **אמרו לו אס כן אין נדרים**. כלומר אפי' ר' אליעזר מודה לרבנן דצנולד המקום אין פותחין דלס איתא דפותחין אין נדרים. ובגמרא מפרש (ז) מאי דבר שביטו לזין אביו ואמו כגון שאקסר בהנאמו. ומייהו נהי דמסקינן הלא דלין פותחין צנולד המקום דוקא צנולד המקום הוא דלין פותחין משום דלס איתא דפותחין אין נדרים נתרם יפה כדאיתא בגמ' שאין שום אדם שיעזי פניו לומר שאפי' היה יודע שהוא מייקל צנולד המקום היה נודר ואפי' לא היה נמנע לכך מתחלה ישקר לומר כן אצל צנולד מזהו אמת פותחין וכדתנן לקמן (דף סה): פותחין לו מן הכבוד צנולד אילו היית יודע שאתה עובר על לא תשנא את אחיך בלבד (כ) כלום היית נודר משום דמנאה אחת כי הני דמני תנא לא חמירא להו לאיניש כולי האי ואי אפילו אדעתא דהכי היה נודר לא ישקר לומר אילו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר ורייני נמי דתנן [לקמן סו]. פותחין בשבתות: ירושלמי (י) הכל

מודים בכבוד רבו שאינו מעמיד דתינן [אבות פ"ד מ"ג] ומורא רבך כמורא שמים הלכך אין פותחין בו: **גב' מאי אין נדרים אמר איני אסן** כן אין נדרים ניסרין יפה. שאפילו אס מתחילה לא היה נמנע מפני כבוד המקום לא יעזי פניו צדק לפני חכם וישקר ויאמר אילו הייתי יודע לא הייתי נודר נמלא שאין נדרים מותרין יפה ומשום הכי מודה רבי אליעזר לרבנן שאין פותחין לו בכבוד המקום. ומייהו בכבוד אביו ואמו פליגי דרבנן אסרי דקבירא להו לא שנה בכבוד המקום ולא שנה בכבוד אביו ואמו אין אדם מעזי הלכך אין פותחין ורבי אליעזר סבר בכבוד המקום הוא דאין אדם מעזי אצל בכבוד אביו ואמו מעזי הלכך פותחין: ורבא

יודע שקוראין אותך רע לפני המקום כלום היית נודר: אמרו לו אין נדרים. ובגמרא מפרש ליה: קונם שאניינה נהנה לפלוני ונעשה סופר. וצריך לו לפי שהוא כותב שטרות העיר או שמשיא בנו וצריך ליכנס לבימו לחופת בנו: ואין חכמים מודים. בגמרא מפרש במאי פליגי: ועוד אמר ר' אליעזר [קולא אחרת: מאי אין נדרים. אמר אביי אין נדרים נתרם יפה]. כלומר שכלל מקיים הנדר וממנה נוצת אומר שלדעת כן לא נדר:

יודע שקוראין אותך רע לפני המקום כלום היית נודר: אמרו לו אין נדרים. ובגמרא מפרש ליה: קונם שאניינה נהנה לפלוני ונעשה סופר. וצריך לו לפי שהוא כותב שטרות העיר או שמשיא בנו וצריך ליכנס לבימו לחופת בנו: ואין חכמים מודים. בגמרא מפרש במאי פליגי: ועוד אמר ר' אליעזר [קולא אחרת: מאי אין נדרים. אמר אביי אין נדרים נתרם יפה]. כלומר שכלל מקיים הנדר וממנה נוצת אומר שלדעת כן לא נדר:

יודע שקוראין אותך רע לפני המקום כלום היית נודר: אמרו לו אין נדרים. ובגמרא מפרש ליה: קונם שאניינה נהנה לפלוני ונעשה סופר. וצריך לו לפי שהוא כותב שטרות העיר או שמשיא בנו וצריך ליכנס לבימו לחופת בנו: ואין חכמים מודים. בגמרא מפרש במאי פליגי: ועוד אמר ר' אליעזר [קולא אחרת: מאי אין נדרים. אמר אביי אין נדרים נתרם יפה]. כלומר שכלל מקיים הנדר וממנה נוצת אומר שלדעת כן לא נדר:

יודע שקוראין אותך רע לפני המקום כלום היית נודר: אמרו לו אין נדרים. ובגמרא מפרש ליה: קונם שאניינה נהנה לפלוני ונעשה סופר. וצריך לו לפי שהוא כותב שטרות העיר או שמשיא בנו וצריך ליכנס לבימו לחופת בנו: ואין חכמים מודים. בגמרא מפרש במאי פליגי: ועוד אמר ר' אליעזר [קולא אחרת: מאי אין נדרים. אמר אביי אין נדרים נתרם יפה]. כלומר שכלל מקיים הנדר וממנה נוצת אומר שלדעת כן לא נדר:

א א מ"י פ"ו מהלכות שבוטות ה"י ופ"ד מה"ל נדרים ה"י א סמג לאון רמב"ט טו"ע י"ד סימן רמב"ט סוף י"א: ב ב מ"י פ"ו מהלכות שבוטות ה"י טו"ע י"ד שם סוף י"א: ג ג (מ"י) ט"ז טו"ע י"ד שם סוף י"א: ד ד ה מ"י ט"ז טו"ע י"ד שם סוף י"א: ה ה (מ"י) ט"ז טו"ע י"ד שם סוף י"א: ו ו (מ"י) ט"ז טו"ע י"ד שם סוף י"א:

מוסף רש"י

אם כן אין נדרים. וצריך לקמייהו לרבי אליעזר, אם כן שפותחין צנולד אביו ואמו (ראמ"ה בשמ"ח). פותחין בגולד וחכמים אורסין. דקסברי דבר שכל לעולם בשעת הנדר יכול לומר לדעת כן לא הייתי נודר, דהוא ליה למיסק אדעתיה, דבר שלא כל לעולם בשעת הנדר אין יכול לומר לדעת כן דהוי עמדין וכו' הייתי נודר (סא).

תוספות

רבי אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו. כלומר אילו היית יודע שאומרים עליך לאביך ולאמך ראיתם בנכס קל צנדרים ויתביישו וי"מ שיאמרו העולם אזי לא אלא שגדלינו בן שקל צנדרים סוה: וחכמים אורסין. דחיישינן שמא יתבייש ויאמר מדעת כן לא מדעתי וישקר: אמר ר"א בר צדוק. ראיה לדברי חכמים: עד שפותחין בכבוד אביו ויתחייב בכבוד המקום. פירוש אילו היית

יודע שקוראין אותך רע לפני המקום כלום היית נודר: אמרו לו אין נדרים. ובגמרא מפרש ליה: קונם שאניינה נהנה לפלוני ונעשה סופר. וצריך לו לפי שהוא כותב שטרות העיר או שמשיא בנו וצריך ליכנס לבימו לחופת בנו: ואין חכמים מודים. בגמרא מפרש במאי פליגי: ועוד אמר ר' אליעזר [קולא אחרת: מאי אין נדרים. אמר אביי אין נדרים נתרם יפה]. כלומר שכלל מקיים הנדר וממנה נוצת אומר שלדעת כן לא נדר:

יודע שקוראין אותך רע לפני המקום כלום היית נודר: אמרו לו אין נדרים. ובגמרא מפרש ליה: קונם שאניינה נהנה לפלוני ונעשה סופר. וצריך לו לפי שהוא כותב שטרות העיר או שמשיא בנו וצריך ליכנס לבימו לחופת בנו: ואין חכמים מודים. בגמרא מפרש במאי פליגי: ועוד אמר ר' אליעזר [קולא אחרת: מאי אין נדרים. אמר אביי אין נדרים נתרם יפה]. כלומר שכלל מקיים הנדר וממנה נוצת אומר שלדעת כן לא נדר:

יודע שקוראין אותך רע לפני המקום כלום היית נודר: אמרו לו אין נדרים. ובגמרא מפרש ליה: קונם שאניינה נהנה לפלוני ונעשה סופר. וצריך לו לפי שהוא כותב שטרות העיר או שמשיא בנו וצריך ליכנס לבימו לחופת בנו: ואין חכמים מודים. בגמרא מפרש במאי פליגי: ועוד אמר ר' אליעזר [קולא אחרת: מאי אין נדרים. אמר אביי אין נדרים נתרם יפה]. כלומר שכלל מקיים הנדר וממנה נוצת אומר שלדעת כן לא נדר: